

Mjesec ekološke osviještenosti

Bogatstvo prirodnih ljepota, prirodni izvori termalne vode, općenito ukupnost kulturnih i prirodnih vrijednosti kojima Krapinsko-zagorska županija raspolaže, uvjetovalo je činjenicu da je svijest o potrebi očuvanja postojećeg eko-sustava prisutna kao nit vodilja u odrednicama cjelokupnog daljnjeg razvoja županije.

Promicanje i razvoj ekološke svijesti, svijesti o zdravlju i načinu življenja, zaštita i očuvanje prirode, okoliša, zdravlja i unapređenje kvalitete življenja, promicanje i provođenje aktivnosti za zaštitu i očuvanje prirode, pojmovi su koje nije moguće razdvojiti.

Stoga su i Krapinsko-zagorska županija i Grad Zabok s posebnim interesom prihvatili ulogu koordinatora »Lipnja – mjeseca ekološke osviještenosti«.

Kao što je i bilo najavljeno, tijekom lipnja na području cijele županije provoden je niz aktivnosti s ciljem popularizacije društveno odgovornih projekata temeljenih na suvremenoj ekološkoj građanskoj svijesti i kulturi

življenja po načelu održivog gospodarenja prirodnim resursima.

Programske manifestacije u jedinstvenu su cjelinu povezale znanstvene spoznaje, suvremeno ekološko gospodarstvo, ekološku građansku svijest i društvenu odgovornost (uprave i politike).

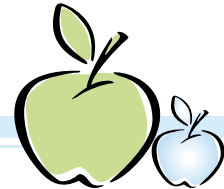
Razvijati ekološki svjesno društvo znači promovirati osobnu ekološku odgovornost i zauzimati se za aktivno partnerstvo grada i građana, koje će svima, osobito mladim naraštajima, pružiti pozitivan primjer suradnje s ciljem zaštite okoliša te kroz to i unapređenja zdravlja.

U obilježavanju teme mjeseca lipnja Grad Zabok je sudjelovao s cijelim nizom programa svojih ustanova i udruga, ali su se pridružile i brojne udruge koje aktivno djeluju na području KZŽ, Ekološko društvo »EKO« Oroslavje, DVJ »Šlapica« Oroslavje, Ekološko društvo »Lijepa naša« Zlatar Bistrica i OŠ Zlatar-Bistrica, Mreža udruga mladih KZŽ, Savez eko-udruga KZŽ, Udruga za očuvanje narodnih običaja i legendi »Coprnjaki

i coprnice«, Crveni križ KZŽ, Zagorska liga za borbu protiv raka, Inicijativa za dostojanstvo i kvalitetu života, te Zavod za javno zdravstvo KZŽ, u čijoj su organizaciji održane brojne tribine, stručni skupovi, edukacije i predavanja o očuvanju okoliša (kvaliteta i pročišćavanje voda, kvaliteta zraka, upravljanje otpadom, klimatske promjene, onečišćenje tla, biološka raznolikost).

S ciljem podizanja ekološke osviještenosti kod najmlađih generacija (djece vrtičke dobi, učenika osnovnih i srednjih škola) u planiranju aktivnosti posebna je pozornost posvećena upravi aktivnostima prilagođenima ovoj populaciji. Tako su se odvijale likovne radionice i izložbe nastalih radova posvećenih ekološkim temama, akcije sanacija odlagališta otpada te uređenja školskih vrtova i okoliša.

Na konferenciji za novinare održanoj početkom lipnja u Zaboku, na kojoj su predstavljene aktivnosti, županica Sonja Borovčak, između ostaloga, naglasila je kako je Krapinsko-zagorska županija među prvim

županijama u Hrvatskoj prepoznala važnost lokalnog planiranja zadovoljavanja socio-zdravstvenih potreba svog stanovništva, te se još 2002. godine uključila u Programe »Rukovođenje i upravljanje za zdravlje u lokalnoj upravi i samoupravi«.

Događanja posvećena »našoj« temi dobro su pratili lokalni mediji (Zagorski list, Zabočki list, lokalne radiostanice). Također, i diljem Hrvatske održavane su različite edukativno-promotivne aktivnosti (TV i radio spotovi, dijeljenje brošura i CD-a).

Grad Zabok i Krapinsko-zagorska županija aktivno su sudjelovali u obilježavanju dvadeset godina projekta hrvatskih Zdravih gradova. Zdravi grad nije sam sebi svrha već je filozofija koja teži stvaranju što povoljnijih uvjeta za život unutar neke društvene zajednice. Projekt »Zdravi grad« ne radi na promociji zdravlja u užem smislu, već u najširem, koji podrazumijeva sve ono što je za čovjeka dobro i zdravo. Želimo ideju Zdravoga grada proširiti, utjeloviti i što više približiti Zabočanima, objasnio je na prezentaciji Projekta Zlatko Crkvenčić, predsjednik Povjerenstva za njegovo provođenje. Vrijedan projekt »mobilizirao« je sve generacije Zabočana, od mališana u dječjem vrtiću, preko osnovne i srednjih škola do raznih građanskih udruga, a realizacija programa započela je već u svibnju.

Početak svibnja u zabočkoj školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću predstavljen je učenički istraživački projekt »Biorazgradivost ambalaže«. Učenici prvog GT razreda su zajedno sa svojim starijim kolegama iz dvorišta škole iskopali godinu dana stare uzorke PET i staklene ambalaže, tetrapaka i biorazgradive ambalaže. »Razgradila se biorazgradiva ambalaža, dok se isto nije dogodilo sa staklenom, PET i tetrapak ambalažom. One štete okolišu i potrebno ih je skupljati za reciklažu«, zaključila je učenica Petra. Učenici su ispitivali kemijska i fizikalna svojstva raznih vrsta papira i razmatrali ekološke i etičke aspekte njihove proizvodnje, a održana je i radionica izrade recikliranog papira na kakvom su, kako i priliči, bili tiskani promotivni materijali za događanja u lipnju.

Djelatnici i polaznici Dječjeg vrtića i jaslica »Zipkica« uključili su se u Projekt Zabok – Zdravi grad organizirajući radionice izrade igračka od ekoloških materijala, predstave za djecu, te izložbe radova i fotografija. Zahvaljujući brojnim aktivnostima tijekom cijele školske godine poput promicanja zdravog načina života, brige za okoliš i pravilne prehrane, »Zipkica« je zaslužila status ekovrtića. Svečanom podizanju Zelene zastave prisustvovao je velik broj ponosnih roditelja, djedova i baka zabočkih klinaca. U lipnju su predstavili eko početnicu u kojoj je kroz tekstove i fotografije predstavljen čitav niz »zelenih« aktivnosti koje su vodili odgajatelji i djeca »Zipkice« te njihovi roditelji. »Skla-

dan odnos djeteta i prirode, ljubav prema svijetu, plodu, travci i zruci sunca koju ono osjeća, pokretač je pozitivnog eko djelovanja«, objasnila je Dijana Lovinčić-Crnković, ravnateljica »Zipkice«.

Jedna od epizoda najljepše moderne zabočke priče odigrala se u mjesecu posvećenom zdravlju, kada je održana promocija »Zabočke kuharice«. Sve je počelo još prošle godine kada je Martin Kotarski, sedmaš OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, kojeg je dirnuo život siromašnog kolege, dao ideju o knjižici u kojoj bi se našli recepti tradicionalnih jela zabočkoga kraja. Ideju je s deset tisuća kuna pomogla Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, a veliku podršku pružili su Grad Zabok i Krapinsko-zagorska županija. Učenici su mjesecima od svojih baka marljivo sakupljali vrijedne recepte, a sve su konce u svojim rukama držale glavna koordinatorka »Zabočke kuharice«, pedagoginja škole Ružica Kotarski i odgovorna urednica, profesorica Branka Vrbanec. Projekt »Zabočka kuharica« izazvao je neviđeno zajedništvo, interes mladih i starih, podršku gradskih poduzeća i institucija pa je promocija kuharice dočekana s velikim nestrpljenjem. »Najveće priznanje svima koji su zaslužni za njeno stvaranje bit će ukoliko će na stolovima zabočkih domaćinstava, sada i u budućnosti, »zadišati« kakva krepka juhica, zlijevanka ili orehova kolač«, zaključile su »glavne kuharice«.

Nekoliko tjedana kasnije prodano je ukupno 458 primjeraka »Zabočke kuharice« i prikupljeno 13.740 kuna. Tim su novcem kupljene živežne namirnice, koje je Gradsko društvo Crvenog križa Zabok podijelilo siromašnim kućanstvima.

Osnovni cilj projekta bio je sakupiti novac za pomoć socijalno ugroženim obiteljima, ali su postignuti daleko širi efekti, očuvanje tradicijske kulturne vrijednosti, jezika, važnost zdrave ishrane, a knjiga je postala idealan dar. Desetak primjeraka koje je zabočki gradonačelnik Ivan Hanžek odnio na sjednicu Sabora je »planulo«.

Martin je svoju ideju pretočio u esej na engleskom jeziku i njime pobijedio na svjetskom natjecanju koje je raspisala organizacija Go Peace Foundation i UNESCO. On i njegova mentorica, učiteljica engleskog jezika Natalija Jurišić, u studenom su proveli pet nezaboravnih dana u Tokyju, gdje je Martin primio nagradu. Na velikom uspjehu čestitao mu je hrvatski veleposlanik Drago Štambuk i jedan od najbogatijih ljudi svijeta, Bill Gates. Grad Zabok je zahvaljujući »Zabočkoj kuharici« osvojio i Povelju Saveza društava Naša djeca Hrvatske za Naj-akciju u 2008. godini. Najljepša priča se nastavlja...

U Zagorskoj hiži u Dubravi Zabočkoj, u organizaciji Ekološkog društva »Lijepa naša«, krajem lipnja održana je dodjela priznanja za najljepše tradicijske vrtove na području grada Zaboka. »Vraćajući se tradicionalnom

bilju karakterističnom za zabočki kraj, naši vrtovi su svakim danom sve ljepši«, rekao je gradonačelnik Ivan Hanžek. Istoga dana predstavljena je knjižica »Zabočki tradicijski vrt – Izgubljeni raj?«, čija je urednica Gordana Gregurić, predsjednica Ekološkog društva »Lijepa naša«. »Knjižica predstavlja mali inat prema civilizaciji i veliku želju da se zaustavi trend nestajanja zelenih površina pod asfaltom, kamenom ili betonom«, pojasnila je Gordana Gregurić. Suradnici ED »Lijepa naša« bili su učenici Gimnazije Antuna Gustava Matoša, koji su proveli istraživanje na zabočkim livadama, i učenici OŠ Ksavera Šandora Gjalskog – Područna škola Špičkovina, koji su se potrudili oživjeti školski vrt. Jedna od najaktivnijih ekoloških skupina je ona pri OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, koju vodi profesorica Božena Dragčević. Prošle godine pobijedili su na Državnom natjecanju iz biologije s istraživačkim radom »Staništa kockavice u okolici Zaboka«, a ove godine na istom natjecanju njihov rad »Zaštićene biljne vrste na nekim staništima Hrvatskog zagorja« osvojio je treće mjesto. Nagrađeni rad predstavljen je na županijskom eko kvizu, u školi i na planinarskom gruntu »Picelj« povodom akcije Zdravi gradovi.

Društvo Naša djeca Zabok uključilo se u projekt Zdravi gradovi kroz radionicu Moj zeleni grad u kojoj su djeca pokazala kakav bi Zabok željeli. U centru su smjestili veliki park sa šetnicom i biciklističkom stazom, fasade zgrada i kuća su obojili šareno, a posvuda raste mirisno cvijeće.

Zabočki planinari okupljeni u Planinarsko društvo »Zagorske steze« organizirali su pješčenje od centra Zaboka do planinarskoga grunta na Piclju, gdje raste njihov planinarski dom. Tamo je predstavljen Arboretum u nastajanju, poučni park autohtonog zagorskog drveća, grmlja i samoniklog bilja. Picelj je u lipnju posjetilo i osamdesetak učenika trećih razreda zabočke osnovne škole, koje su na cilju dočekali sendviči i sokovi.

I dok opijeni zelenim mirisima najljepših zabočkih tradicijskih vrtova brinemo o zaštićenim biljnim vrstama, a naša krepka juhica »diši« do Japana, možemo zaključiti da se Krapinsko-zagorska županija i grad Zabok trude živjeti – ekološki svjesno.

Martina Gregurević, KZŽ

martina.gregurovic@kr-zag-zupanija.hr

Dužanka Mikulec Mikac, stručna suradnica, Grad Zabok

Neven Miškulin, novinar

